

SZERDA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben hához hordva: Vidékre postén szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetése és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

Páris remeg — éled a béke!

Ugy látszik, mégis csak az a legjobb békeakció, amely — ha már az ellenséget nem lehet meggyőzni a béke szükségességéről — hát arra törekszik, hogy az ellenséget legalább minél alaposabban legyőzzük. A németek nem sokat kérik a franciákat a szíves kibékülésre, hanem addig verik őket, míg hajlandók lesznek a tisztességes békére. Ha ez csak további néhány százezer francia feláldozása és milliárdokra menő francia vagyon elpusztulása árán lesz lehetséges, ez a franciák baja. Tisztán tőlük függ, mikor lesz béke; de az bizonyos, hogy minél később következik be a béke, annál drágább lesz az a vesztes félre nézve.

A franciák most valósággal a kétségbeesés örületével védekeznek. A vén Clémenceau a fanatizmusig fel tudta csigázni honfitársai harci kedvét. Páris kiürítését megkezdették, már berendezkednek a francia főváros előrelátható ostromára, de azért a köztársaság hadserege csak lépésről-lépésre hátrál és bizakodva tekint a tengeren át, hogy mikor jönnek az amerikai katonák?

Itt fogja érni a franciákat a legirtózatosabb csalódás. Az amerikai hadsereg nem jön, nem is jöhet elég gyorsan s ami eddig megérkezett belőle, az sem sokat ér. Amerika részéről a háboruba való beleavatkozás közönséges rablóvállalat, melynek rugója az amerikai milliárdosok zsebelési vágya. Nem csoda, ha az amerikai katonának kevés kedve van azért hősi halált halni.

A németek viszont tudják, hogy most nemzetük életéről vagy pusztulásáról van szó s a germán faj szivósságával törnek előre a győzelem felé. Jól tudják, hogy ebben a háboruban számunkra magyarokra és németekre csak a győzelem hozza meg a békét. Nekünk ez a győzelem nem csak békét jelent, hanem jelenti az életet is.

A franciák kiürítik Párist.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónk től.) Lipcséből jelentik: A Neueste Nachrichten Bernből keltezett táviratot közöl, mely azt adja hírül, hogy a franciák már megkezdtek Páris kiürítését. Párisban a lakosság izgatottsága leirhatatlan.

Az Estnek jelentik Genfből: A francia legfelsőbb katonai körök tárgyalták annak

szükségességét, hogy a francia hadsereg a Szajnáig visszavonuljon. — A franciák ezzel feladnák Párist és Calais-t, hogy meneküljenek Hindenburg főlénye elől. Sem Clémenceau, sem a hadvezetőség nem merete elvállalni ezért a felelősséget s azért határozta el a versaillesi haditanács, hogy Párist minden áron védeni fogják.

Tervek merültek fel arra nézve, hogy az ostrom esetére Párist sokszoros lövészárkokkal vegyék körül, élelmiszereket halmozzanak fel s fegyverezzék fel a polgárságot.

A szocialista párt felakarja fegyverezni a párisi gyárak valamennyi munkását, de ezt a nacionalisták ellenzik, mert — mint az Echo de Paris mondja — ez politikai forrongásra vezetne.

Páris látképe máris olyan, mint egy ostromlott városé. A sebesültek ezreit szállítják át a városon az ország belsejébe. Menekülő tömegek érkeznek, a vonatok késő éjjel-utánig hozzák a menekülteket, de a város állandó bombázása miatt beállott fejetlenség elszállításukat nagyon megnehezíti. Az általános félelmet jellemzi Hevré siránkozása, aki ezt írja: Nehéz a nagy félelmet kiűzni lelkünkől, mikor tudjuk, hogy a németek 90 érintetlen hadosztállyal rendelkeznek.

A nyolcadik hadikölcsön.

Biharmegye fősolgabirái és a hadikölcsön. Harminc milliónak kell befolyjni.

A négy éves háboru alatt most nyolcadszor fordul az ország kormánya a magyar nemzethez, hogy a háboru költségeinek fedezésére Hadikölcsönt jegyezzen. Nem adományt kér a nemzettől, hanem jól kamatozó kölcsönt, amely mint tőkebefektetés is igen előnyös és biztos.

Az eddigi hét Hadikölcsön jegyzésével a nemzet dokumentálta, hogy teljes tudatában van hazafias kötelességének. Előre tudjuk, hogy most a VIII ik és remélhetőleg utolsó Hadikölcsönnél éppen úgy megmutatja Nagyvárad város és Biharvármegye hazafiasan gondolkozó közönsége, hogy teljesen átérzi a Hadikölcsön jegyzésének fontosságát, a melylyel elősegíti a háboru befejezését s közrehat a béke mielőbbi bekövetkezésére.

Malatinszky Lajos főispán elnöklésével a vármegye fősolgabirái tegnap értekezletre jöttek össze. Az elnök közölte, hogy megindult a hadikölcsönjegyzés, ennek sikere érdekében hivta össze a fősolgabirókat, hogy a kellő módokat megbeszéljék. Meghivta Hiemesch Frigyes is, az O. M. B. főnökét s a katonai állomásparancsnokságot is. Felkérésére

Hiemesch Frigyes világos, érthető modorban vázolja a teendőket. Katonai irodák felállításáról van szó, amelynek költségeit az intézet viseli. Kéri, hogy a hadikölcsönjegyzéshez lehetőleg szakembereket bocsásson a katonaság rendelkezésre. Van itt Nagyváradon elég szakember — katonatiszt.

Elnök: Az, hogy egy nagyvárad banktisztviselő, aki e célra felmentetnék, pld.

Szalárdon nem sokat tehet, egy *prononszirozott banktisztviselő nem lehet hatóságig megbízott*. A katonai iroda adjon a fősolgabiró mellé egy katonatisztet, akivel aztán együtt dolgozna, mert a katonaság jelenléte hatásos.

Hiemesch Frigyes: Érmihályfalván az történt, hogy csak egy pénzüintézet mellett dolgoztak.

Elnök: Minden jegyzésnek Bihar megyében kell történni, a takarékpénztár ne vigye Pestre a jegyzéseket, hanem Nagyváradon jegyezzen. Csak azokat a biztosító intézeteket szabad támogatásban részesíteni, akik itt jegyeznek.

Az egyik biztosító, a Phoenix vagy melyik, elvitte jegyzéseit Pestre és Bécsbe.

Ravazdy Barnabás fősolgabiró kérdésére kijelenti Fráter Barnabás alispán, hogy bármely pénzüintézetnél lehet jegyezni, — de támogatni azt kell, amelyik előnyösebb províziót ad.

Elnök: Apropos provízió. — Mi lesz a költségekkel? Mert az van elég. Szalárdon megtörtént, hogy a fősolgabiró megbízottja kiment a falvakba, ott volt napokig s nem kapott napidiját, nem volt miből fizetni.

Egy hang: Kapott a végén jutalékot vagy 3000 koronát.

Csanády Jenő fősolgabiró a tiszteletdíjakat teszi szóvá. (Egy hang: Add jótékony célra!)

Poynár Ernő dr. hozzászólása után szóba került, hogy sok jegyzőt hívtak be.

Baranyi Tibor fősolgabiró: Nekem is behívták két jegyzőmet.

Fráter Barnabás alispán bizalmas közléseket tesz e tekintetben.

Hiemesch Frigyes: A költségeket a katonaság viseli, a tiszteknek a napi 10 korona mellé pótdíjat ad. Minden pénzügyintézet részt vesz a jegyzésben s osztozik a költségeken. A biztosítótársaságok becsaptak miniket tavaly, a náluk történt jegyzéseket elvitték Pestre. A jegyzéseket most nyilvántartás végett be kell jelenteni a katonai irodának, e tekintetben szigorú ellenőrzést kér a tisztviselők részéről.

Bakats Béla főszolgabíró, mint gyakori ember, elmondja, hogyan történt a Sárreői Takarékpénztárnál a jegyzés tavaly, ahol a katonai megbízott ellenőrizte a jegyzéseket.

Hiemesch Frigyes: Harminc milliónak kell bejönni az új hadikölcsönjegyzésnél, a biztosító vigéceknek meg kell mondani, hogy vagy Nagyváradon jegyeznek, vagy egy Biharmegyében székelő pénzügyintézetnél. A katonai iroda csak a felügyeletért van, panaszokat nála vagy az állomásparancsnokságnál (telefon 456) lehet tenni a katonai megbízott ellen. Főelv: nem irányítják a közönséget, hol jegyezzen, az a fontos, hogy Biharmegyében vagy Nagyváradon történjen a jegyzés. Ha a biztosítók kötelezik magukat erre írásban, akkor erkölcsileg támogatják őket, különben csináljanak, amit akarnak, hatósági támogatást nem kapnak. A jegyzést aratás előtt bonyolítják le.

Elnök ehhez képest mondja ki a határozatot. A bejelentések megtételére felhívja a főszolgabírókat.

Ravazdy Barna hétfőre kér katonai megbízottat. 12 napig tart nála a jegyzés. (Sok lesz! szól közbe valaki.)

Elnök: A bejelentésekre a 456. számú telefont kell használni a főszolgabíróknak.

Ezután **Malatinszky Lajos** főispán Elek Móríc közléseivel előadóval s a fiatal főszolgabírókkal folytatott közvetlen tanácskozást és megbeszélést.

Értekezlet a városházán.

Malatinszky Lajos főispán tegnap értekezletet hívott össze a Hadikölcsön ügyében a városházán, hogy megbeszéljék a jegyzés propagálásának módjait.

Az értekezleten **Malatinszky Lajos** főispán elnöklete alatt résztvettek az összes nagyvárad bankigazgatók és közéletünk vezető férfiai közül számosan.

Malatinszky Lajos elnöklő főispán jelezte az értekezlet célját, hogy mi módon volna a VIII. Hadikölcsön jegyzésére irányuló akció sikere legjobban biztosítható. A bankigazgatóknál azt hiszi, jó kezében van az ügy. A tervzet szerint, legalább a vármegyében bevonják a katonaságot is s ezek együtt a — közigazgatással teljesítenék a jegyzések gyűjtését.

Csak azt kívánja, hogy amit nagyváradiai vagy biharmegyeiek jegyeznek, azt mind

itt Nagyváradon jegyezzék. Különösen szól ez a biztosítóiintézeteknek.

Dr Popper Ákos örül, hogy az akciót már most a jegyzések elején megindítják. — Teljes buzgalommal szolgálja mindenki az ügyet, mert a Hadikölcsönjegyzés nemcsak hazafias kötelesség, de egyben igen jól jövedelmező tőkebefektetés. Indítványozza, hogy egy szűkebb bizottságot szervezzenek s ez hetenként összeülve, számba vegye, hogy ki mennyire vette ki részét a Hadikölcsön jegyzéséből.

A bizottság felhívja az egyeseket, akiknél nagyobb jegyzést remélnék. — Így volt a múltban s ezzel a Keresk. Csarnokban több milliót jegyeztettek. A bizottság permanenciában lenne, a főispán elnöklete alatt.

Juricskay Barna vázolja, hogy a múltban egy központi iroda működött, igen szép eredménnyel. A Propper javaslata elfogadható. Alakítsák meg a központi bizottságokat s ez alakítaná meg a körzeti bizottságokat. Nem sok beszédre, hanem cselekedetre van szükség.

Elnöklő főispán szerint leghelyesebb volna, ha a körzeti bizottságok elnökei lennének a központi bizottság tagjai.

Horváth Arpád, Pásztor Ferencz, dr Friedländer Samu hozzászólása után

Siket Traján azt kéri, hogy a körzeti bizottságnál ne tekintsék a társadalmi állást, hanem az ügy sikere érdekében időt és fáradságot nem kimélő független polgárokat vegyenek be a bizottságba.

Elnöklő főispán megállapította, hogy a bizottságok a régi minta szerint alakulnak meg s az elnökökre se bizzák a bizottságok kiegészítését. A központi bizottság tagjai a bankigazgatók és a 8 kerületi bizottság elnökei lesznek.

Ezután a felett folyt vita, hogy a múltkor eredményesnek mutatkozott kávéházi és vendéglői propaganda összejövetelek ez uttal is fentartandók-e, végre is abban állapodtak meg, hogy ez a kérdés az illető kerületi bizottsági elnökök belátására bízassék.

Kereszty Kornél arra hívta fel a figyelmet, hogy a Központi irodának mielőbb meg kell indítani az akciót, a falragaszokat el kell helyezni, a sajtót informálni stb.

Juricskay Barna indítványára kimondták, hogy a városházán ezuttal is felállítják a központi irodát s ma, szerdán este 6 órakor már értekezletre jönnek össze a központi bizottság tagjai.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Mit tárgyal a város?

A közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön délután 3 órakor tartja június havi közgyűlését, amelyen néhány igen fontos ügy kerül elintézésre.

Különben amint a tárgysorozatból kitűnik, negyven ügy van elintézésre kitűzve, ami már magában oly nagy szám, hogy előreláthatólag ad két napra való anyagot a közgyűlésnek. Pedig egyik-másiknál még hosszabb vitára is van kilátás.

A tárgysorozat különben a következő:

1. Polgármester havi jelentése.
2. M. kir. miniszterelnök ur leirata, mellyel tudatja, hogy ő cs. és apostoli kir. Felsője a város közönségének az ukrán békekötés alkalmával előterjesztett hódolatát szíves köszönettel legkegyelmesebben fogadni méltóztatott.
3. Tóth János volt belügyminiszter leirata, mellyel állásától való felmentését tudatja.
4. Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnök leirata a vezetése alatt álló m. kir. kormány megalakításáról.
5. A m. kir. belügyminiszter ur leirata a városi alkalmazottak magasabb fizetésére igénytadó várakozási idejének leszállítása ügyében.
6. A m. kir. belügyminiszter ur leirata a hét éven felül elhagyott gyermekek gondozási díja fedezésére államségély engedélyezése ügyében.
7. A tanács javaslata a bérkocsi viteldij szabályzat meghirdetése tárgyában.
8. Az országos magyar iskolaegyesület átirata a választójogi törvényben a választójog gyakorlásának a magyar nyelv szóbeli és írásbeli tudásához való kötése tárgyában.
9. Jásznagykunszolgalmok vármegye felirata a hazai német tannyelvű katonai tanintézetekben már az 1918—19. tanévre a magyar tannyelv és nemzeti nevelés behozatala tárgyában.
10. Pancsova városának felirata a Duna szabályozása tárgyában.
11. Jásznagykunszolgalmok vármegye pártolás végett megküldött felirata a halvédelem ügyében.
12. A fiatakoruak pozsonyi felügyelőhatóságának felirata a fiatakoruak növekvő kriminálisának megelőzése tárgyában.
13. Kolozsvár, Selmecz és Bélabánya városok pártolás végett megküldött felirata az elesett, eltűnt, rokkant katonák özvegyei és árvái eltartásának javítása ügyében.
14. Pest Pilis-Solt-Kis-Kunvármegye és Debreczen városok pártolás végett megküldött felirata a leszerelés után fennmaradó felszerelési cikkek és anyagok mikénti szétosztása tárgyában.
15. Jásznagykunszolgalmokvármegye feliratának 1913 évi gabonatermés forgalombahozatala és igénybevétele tárgyában.
16. Hódmezővásárhely város pártolás végett megküldött felirata a sertések rekvirálása és hizlalása ügyében.
17. A községi iskolaszék ujjaalakítása.
18. A tanács javaslata az esküdtek alaprajstromának felülbírlására hat bizalmi férfiú kiküldése tárgyában.
19. A tanács javaslata Siket Traján és társainak Kőszeghy József főmérnök fizetés rendezése ügyében beadott indítványozása ügyében.
20. A tanács javaslata a városi vasut r.t. tarifaemelésé iránti kérelme ügyében.
21. A tanács javaslata a női keresk. tanfolyam ujra szervezése ügyében.
22. A Nilgesz-féle felső és alsó telep utcanyitáshoz szükséges területek átvétele tárgyában.
23. A tanács javaslata a Nilgesz féle alsó telep vízvez. csőhálózat kiterjesztése tárgyában.
24. A tanács javaslata a villamosmű gőzgép és gőzkazánjának eladása végett megtartott

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermekben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

árverés eredményéről. 25. A tanács javaslata a tűzifa ellátás céljaira további 500.000 kor. folyószámla kölcsön felvétele tárgyában. 16. A tanács javaslata napközi otthon fenntartásával felmerült költségek megszavazása tárgyában. 27. A tanács javaslata anya és csecsemővédelem szervezési költségeinek megszavazása tárgyában. 28. A tanács jelentése a számvevőségi alkalmazottak külön díjazása ügyében. 29. A tanács javaslata dr. Olasz Béla és társai th. biz. tagoknak a faüzem vitelért jutalom megszavazása iránt beadott indítványra. 30. Kovács Endre városi vámkezelő családi pótlék kiutalása iránti kérelme. 31. A tanács javaslata Gantner Sándor fertőtlenítő ruhabeszerezési segélyének megszavazása tárgyában. 32. A tanács javaslata Balogh Sándor végrehajtó nyugdíjazása ügyében. 33. A tanács javaslata id. Márkus János nyug. hegybíró részére kegydíj megszavazása tárgyában. 34. Özv. Bene Istvánné kegydíj iránti kérelme. 35. Előleg iránti kérelem. 36. A t. főorvos dr. Adonyi Jenő gyakorló orvos orvostudori oklevelét meghirdetés végett beterjeszti. 37. Szabad-ságidő iránti kérelmek.

A város dija a vivóverseny győztesének

Páratlan lelkesedéssel készül a város a Körözs-ünnepre. A korzón egyébről sem hallani, mint a 12 sátor beosztásáról. Már tippelések folynak, hogy melyik virágos fogat fogja elvinni az első díjat és izgalmas találgatások közt beszélnek a városban arról, hogy ki fog ülni a két püspök fogatában.

Ezalatt szorgalmasan dolgozik a rendező bizottság.

Köszeghy főmérnök 1000 zászlót rendelt, libegő selyemdarabokkal lesz tele a liget, végig a Körözs-mellett fel a hegyig, a sziget körül, fák és diadalkapuk ormán ezer ragyogó szallag hirdeti a nagy tavaszi ünnepet.

Tegnapig 15 kocsi jelentette be részvételét.

A sort gróf Széchényi Miklós püspök nyitotta meg, kocsiját maga diszített nagy lila harangvirágokkal. Radu püspök szintén diszített fogatot küld. Az 1. huszárezred egy, a 34. tüzérezred, a 4-es honv. pótzászlóalj és Klór Antal földbirtokos 2 kocsit jelentettek be.

Egy fogattal szerepelnek még: Incze mérnök, Hornyánszky Pál, Emilia gőzmalom, Kazyk jószágkormányzó, Baudisch huszárkapitány, Sigmond jogtanár, Somogyi Géza. Még öt kocsinak van fentartva hely.

A vivóversenyre tegnap a város nevében Rimler Károly polgármester gyönyörű bronz szobrot ajánlott fel. Közölni fogjuk a többi jutalmat is s a tárgyakat pár napra ki fogják állítani. A város polgármestere vezet a háziérezred támogatásában. Épp a napokban érkezett le a miniszter jóváhagyása az ezred árváinak számára szánt 3000 koronás adományra vonatkozólag is.

A rendező-bizottság értesítése szerint a jegyeket ma délelőttől kezdve a hirlapirodák már árusítják.

* A gyermeknyaraltatási akció gyűjtőinek! Felkérem mindazokat, akiknél a Károly király gyermeknyaraltatás ügyére vonatkozólag gyűjtőik vannak, hogy azokat legkésőbb f. hó tizenegyedikéig hozzám (Epreskert) juttatni sziveskedjenek. Dr. Edelmann Menyhért, az állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa.

Az új német offenzíva.

Eddig 10.000 fogoly.

Albániában támadnak a franciák.

Budapest, június 11. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Piave legalsó folyásánál ismét megbiúsult az olaszok két előretörése. A Frenzela szakadéknál is visszavertük az ellenséges felderítő osztagokat.

Albániában Kornától északnyugatra a franciák támadásait újból megkezdték.

A vezérkar főnöke.

Berlin, június 11. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagytábornok jelenté:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. A napközben mérsékelt tűzvekenység csak a Somme mindkét oldalán éledt fel. Erős tüzfokozás után az ellenség este az Ancre és Somme között támadást indított. Az ellenség helyi betörését a Corbie bray-i ut mentén ellenlökéssel megállítottuk. A többi harc vonal előtt a támadás véresen összeomlott.

A német trónörökös hadcsoportja. — Két harci nap alatt Hüller tábornok hadseregének támadása elérte a szándékolt eredményeket és birtokába juttatott minket a Noyentól délnyugatra levő dombvidéknek.

A lökés egy támadásunkra felkészült mélyen tagozott, igen erős állásban elhelyezkedett ellenségbe ütközött. Ennek dacára a

Gróf Zichy János Apponyi politikáját folytatja. Lehangothság a román püspöki karban.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Újság írja: Gróf Zichy János kultuszminiszter, akit hivatalba lépésekor a román püspöki kar felkért, hogy Apponyi nemzetiségellenes politikáját ejtse el, ma leiratban értesítette a román püspököket, hogy Apponyi politikájának hive és kívánja a nemzetiségi határszéli iskolák államosságát. A leiratban felhívja a miniszter a püspöki kart, hogy a kormánybiztost, aki mindegyik püspökkel egyenként fog tárgyalni, támogassák munkájában. A leirat a román püspökök körében nagy lehangothságot keltett.

Aggodalmas parlamenti helyzet Ausztriában a lengyelek miatt.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A parlamenti helyzet a lengyel klubnak Krakóban hozott legutóbbi határozata következtében aggodalmasan kiélesedett. A lengyelek Seidler miniszterelnök megbuktatására törekednek, aki szerintük a nemzetiségi békét megbontotta. A klub ismeretes határozata kimondja

Galicia oszthatatlanságát és az orosz uralom alól felszabadult területek bekebelezését lehetetlennek tartja. A határozat egyben megállapítja annak a szükségességét, hogy a német pártokkal szorosabb együttműködést kell a lengyeleknek keresniük, — ez utóbbiból viszont Seidler azt következteti, hogy a végleges megegyezés lehetséges lesz.

Páris lövetése szombattól vasárnap estig tartott.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Párisból érkező jelentések szerint Párisnak messzehordó ágyúkkal való lövetése szombattól egyfolytában csekély megszakításokkal vasárnap estig tartott. A lövések számarányából a német lőszerkészlet növekedésére lehet következtetni.

francia hadosztályok nem tudtak helyt állani csapataink heves támadó erejével szemben. A francia hadsereg tartalékának egységes ellentámadásunkra odavont hadosztályait is tegnap elkeseredett harcokban visszavertük. A jobb támadó szárnyon Ottinger tábornok csapatai az Assain Villerstől délre elfoglalt ellenséges vonalakat heves ellentámadásokkal szemben megtartották.

Vebern tábornok csapatai harcban állnak. Courcellesnél és Merynél, a Reye-Entres-St.-Denis-i műút mindkét oldalán elfoglalták a Mery-től keletre emelkedő magaslatot, áttörték a negyedik ellenséges állást és az ellenséget az Aronde ra visszavetették szívós védekezése ellenére.

Schöller tábornok csapatai kiküzdötték a Mats-on az átkelést. A Marquellise-i magaslat és Vignoment-hegy megrohama után feltartóztatlan támadásban továbbnyomultak.

Auteuil-nél Hoffmann tábornok hadteste állandó harcban áttörte az ellenséges állások utvesztőjét a Thiescourtól délre emelkedő magaslatokon s déli irányban az Oise től délre ereszkedő lejtőkön Ribecourtig nyomultunk előre.

A foglyok száma több mint 10000 re emelkedett. Ezzel a trónörökös hadcsoportjánál május 27-ike óta beszállított foglyok száma mintegy 75000 re növekedett.

Az Oise től Reimsig terjedő harcvonalon a helyzet változatlan. Az ellenség megújított támadásai Chateau Thierytől északra összeomlottak.

Ludendorff, első lőszállásmester.

Malatinszky Lajos főispán az ország főszolgabíróiért

A termésrendelet végrehajtásának módozataira Windischgraetz Lajos herceg anketét hívott össze, amelyen Malatinszky Lajos bihari főispán is résztvett. Az eredeti tervezeten, amelynek kivonatát közöltük, nem sok javítás történt s minden felszólalást jegyzékbe vétetett a miniszter, hogy azokat a végleges rendelet kibocsátása előtt, amely holnapra várható, figyelembe vegye.

Malatinszky Lajos főispán sok gyakorlati kérdést vetett fel s majdnem minden ponthoz voltak indítványai. Sikerült a többi között kivívni, hogy jól megindokolt javaslatára a főszolgabíróknak az értekezlet tiszteletdíját állapított meg a termés átvételéért, mert az rengeteg többletmunkával jár. A megyei alispánt bizza meg a rendelet, hogy a főszolgabírók között a tiszteletdíjat felossza.

Három főszolgabíró közt ült a főispán az értekezleten s mikor nagy és heves vita után a tiszteletdíj kérdését kedvezőleg intézte el Windischgraetz Lajos herceg, az egyik meghatottan így szólt Malatinszky Lajos főispánhoz.

— Meglátszik rajtad, hogy főszolgabíró voltál, megáld az Isten, hogy segítettél rajtunk.

A termésrendeletben különben a fejkvótát 18 kg. körül állapítja meg a miniszter.

Malatinszky Lajos főispán ezenkívül eljárt a békéscsabai gyorsvonati csatlakozás ügyében Sztéryny József dr. miniszternél és Kotányi máv. vezérigazgatónál. Fáradozását siker koronázta, a csatlakozás rövidesen meglesz.

Igy a közel jövőben úgy is utazhatunk Budapestre, hogy reggel 6 órakor az alföldi vonattal Csabára utazunk s az aradi gyorsvonattal d. u. 2 órakor Budapestre érkezünk. Visszautazni úgy lehet, hogy d. u. 2 órakor indulunk Budapestről az aradi gyorsral s Csabán átszállva, este 8-kor érkezünk Nagyváradra. Így a budapesti délutáni lapok is már este Nagyváradon lesznek.

A leánygimnázium megnyitását is ki- eszközölte s júliusra megnyílik az intézet. Végül a városi tisztviselők 35 százalékos háborús pótlékára talált megfelelő módozatot s ezt tegnap a polgármesternél tartott értekezleten, amelyen Lukács Ödön polgármesterhelyettes, Komlóssy József t. főjegyző, Szücs Géza főszámvevő, Thury László dr. főügyész voltak jelen, közölte a város főbb tisztviselőivel.

Stein hadügyminiszter a hadihelyzetről.

Az antant tartalékserege nincs többé!

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Berlínből jelentik: A birodalmi gyűlés mai ülésén a hadiköltségvetést tárgyalta. A vitát Stein hadügyminiszter nyitotta meg, aki hosszabb beszédet mondott. A hadügyminiszter e beszédében a hadihelyzetet ismertette s többek között a következőket mondotta:

— A trónörökös a Chemin des Dames elleni támadásai hatalmas eredményre vezettek, az ő győzelme a háború legnagyobb vereségét jelenti az antantra nézve. A támadók gyors diadalban érték el az Aisnen keresztül a Marnét. A francia hadsereg jelentékeny részét megverték, a Foch-féle tartalék-hadsereg nincs többé!

— Az antant kezdi belátni és bevallani vereségét. Oroszországot okolják a vereségért, köszönetképp egyik volt szövetségesüknek, aki Angliáért vérzett el. Az antant ismeri helyzete komolyságát, de Amerika segítségével reménykedik. Ezzel akarják népeiket a további kitartásra és hasztalan vérontásra rábírn.

— Csodálattal tekintünk felülmulhatlan hadseregünkre, mely egy év óta szenved a nélkülözéseket. Miképp a háború elején, a támadó szellem ma is él hadseregünkben. Ellenségeink még sem akarják a békét, még a kardoké a szó, de bizalommal nézhetünk a végső eredmények elé.

— Finnországban a jövőben megbízható barátokra találunk, Ukrajnában időközben a bandákkal való harc

még fellobban, a belsőrészekben azonban a békés fejlődést már sikerült megalapoznunk. Olaszországban a helyzet változatlan, Macedóniában jelentékeny haderőket tartunk lekötve, Palesztinában megtörtük a véres támadásokat, végül nyugaton legújabb támadásunk eredményeképp a foglyok száma már meghaladja a tizezret.

A lengyelek a monarchia feldarabolása ellen.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A Cas című lengyel lap legutóbbi számában visszautasítja az antant ajánlatát s kijelenti, hogy az üres ígéreteknek a lengyel nép nem fog felülni. A lengyelek nem adják beleegyezésüket Galicia felosztására, már csak azért sem, mert ezzel elősegítenék az antant oktalan tervét a monarchia feldarabolását illetőleg.

Miért nem mentették fel állásától Foch tábornokot?

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Clemenceau a kamara legutóbbi ülésén kijelentette, hogy Foch tábornokot nem mozdíthatja el állásától, mert ezzel jelentékenyen megrendítené a francia-angol viszony alapját.

A Wolf-ügynökség esti jelentése.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti

10-én este: A Noyontól délnyugatra elterülő harctéren a franciák megismélt ellentámadásai súlyos veszteségek mellett meghiusultak.

A román választások eredménye.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A román parlamenti választások első része véget ért. A szenátusba beválasztottak 163 konzervatív, 35 függetlenségi és egy Take Jonesku párti képviselőt. A kamara tagja lett: 160 konzervatív, 9 függetlenségi, 4 Steve párti, 2 besszarábiai, 2 Carp-párti, 1 munkáspárti és 1 antiszemita párti képviselő.

Az iparüzés megkönnyítése.

A m. kir. miniszterium a képesítéshez kötött ipar gyakorlásának megkönnyítéséről 542—1918. M. E. sz. alatt a következő rendeletet bocsájtotta ki:

A m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvények újabb kiegészítéséről rendelkező 1916 IV. t. cz. 4. § ban kapott felhatalmazása alapján a 3053—916. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1916. évi október hó 18. napján megjelent 239. számában kihirdetett) rendelet kiegészítéséül a következőket rendeli:

1. §, Aki képesítéshez kötött iparának gyakorlását a jelen rendelet kihirdetése előtt kezdte meg, az a háború ideje (1912: LXIII. t. c. 13. §.) alatt üzletét, még ha nincs is az iparág gyakorlásához szükséges törvényszerű képesítése, az 1884: XVII. t. c. 8. § ának megfelelő szakképzett üzletvezető alkalmazása nélkül is folytathatja, feltéve, — hogy az üzletet maga vezeti.

Ha a jelen rendelet kihirdetése előtt megkezdett ilyen iparüzetet a tulajdonos nem maga vezeti, az üzlet csak nagykorú vagy nagykorúnak nyilvánított üzletvezető alkalmazásával folytatható, de üzletvezetőül olyan egyén is alkalmazható aki az illető iparág gyakorlásához szükséges szakképzettséggel nem rendelkezik. Ugyanez áll az ilyen üzlet-fióktelepén alkalmazandó üzletvezető tekintetében. (1884: XVII. t. c. 46. § a.)

A második bekezdésnek megfelelő üzletvezető alkalmazásával folytatható a jelen rendelet kihirdetése előtt megkezdett ilyen ipar akkor is, ha kiskorú vagy jogi személy részére gyakorolják.

2. §. Azokra akik képesítéshez kötött ipar gyakorlását a jelen rendelet kihirdetése után kívánják megkezdni, az 1. § ban megállapított könnyítések nem vonatkoznak.

Ha azonban az iparos, aki képesítéshez kötött iparát a jelen rendelet kihirdetése után kezdi meg, katonai szolgálat teljesítésére bevonult vagy az ily szolgálattal egy tekintet alá eső állapotba kerül (3053—1916. M. E. számú rendelet 8. §) iparüzete az ő részére, ha pedig a háború ideje alatt meghal, gyermeke vagy unokája részére az 1. §-nak megfelelő üzletvezető alkalmazásával is folytatható.

3. §. A jelen rendeletbe (2. §. második bekezdése) a katonai szolgálattól vagy ezzel egy tekintet alá eső állapottól függően engedett kedvezményre igényt tarthatnak mindazok illetőleg mindazoknak gyermekei és unokái is, akik a háború idején az osztrák birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és osztrák birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban továbbá Boszniában és Hercegovinában érvényes törvényi rendelkezések alapján teljesítettek katonai — vagy ezzel egy tekintet alá eső szolgálatot, továbbá mindazok, illetőleg mindazoknak gyermekei vagy unokái is, akik valamely szövetséges állam haderejében teljesítettek

katonai vagy azzal a 3053—1916. M. E. sz. rendelet 8. §-ának megfelelő alkalmazása mellett egy tekintet alá vonható szolgáltatást.

Ez igények érvényesítésére nézve a kereskedelemügyi miniszter a visszonzóság igazolását feltétlenül kikötheti.

Rendőrkapitányság.

A Sztarill-féle részvénytársaság közgyűlését elnapolták.

A Sztarill féle részvénytársaság tegnap d. e. 11 órára hirdette meg évi közgyűlését, amelyet azonban parázs kis vita után elnapoltak. Az érdekes közgyűlés előzményei a következők:

Közvetlenül a háboru előtt súlyos anyagi zavarok közé jutott Nagyvárad legjobb híri építész, Sztarill Ferenc. Sztarill Ferenc nagyszabású tervekkel foglalkozott: nemcsak másoknak épített gyönyörű házakat, hanem maga is vásárolt ingatlanokat, saját telkén felépítette a város egyik legsikerültebb épületét, az Emke palotát, aztán modernül felszerelt téglagyárakat létesített stb. s mindehhez természetesen nagy hitelt is vett igénybe. Szerencsétlenségre akkoriban a pénzvilág — mintegy a háboru előszelét érezve — nyugtalanná lett, a pénzintézetek szorongatni kezdték Sztarillt, közbejött egyik legnagyobb hitelezőnek, a Magyar Banknak akkori válsága, mely Kenéz-Kurländer Ede vezérigazgató kiválásával nyert megoldást, szóval Sztarill Ferenc anyagi helyzete is súlyos válság elé jutott. A bajon úgy segítettek, hogy a hitelezők, köztük számos nagyváradai iparos is, részvénytársasággá alakultak át, a hitelezők követeléseik fejében részvényeket kaptak, Sztarill Ferenc pedig mint a részvénytársaság vezérigazgatója dolgozott tovább a társaság javára.

Közbejött a háboru. Az első két háborus évben az építkezés csaknem teljesen megszűnt, a részvénytársaság ügyei nem jól mentek, le kellett tehát bélyegezni az alapító két ízben is. A második lebélyegzésnél azonban szükségessé vált, hogy a részvénytársaság újabb pénzhez jusson, egyidejűleg elhatározták tehát, hogy az alapítókat új részvények kibocsátásával felemelik.

Kimondotta a közgyűlés, hogy minden régi részvényesnek jogában áll addigi érdekeltisége arányában az új kibocsátású részvényekből is jegyezni. Ennek dacára a kisiparos hitelezők az új részvényekből alig jegyeztek, úgy hogy az új részvényeket csaknem teljesen a Magyar Bank vette át, mely így a Sztarill féle részvénytársaságnál tulajdonos többségbe jutott.

Egy év alatt aztán a viszonyok nagyot változtak. Az ingatlanok értéke óriásit emelkedett, több házat sikerült a részvénytársaságnak előnyösen eladni, a téglagyár is megindult, volt néhány kisebb építkezés, szóval a Sztarill féle részvények kezdtek valamit érni s kilátás van rá, hogy a jövőben a helyzet javulni fog. A kisiparos részvényesek most jutottak annak tudatára, milyen mulasztást követtek el, mikor az új kibocsátású részvényekből nem jegyeztek. Hónapok óta tartott az elégedetlenség, míg végre a tegnapi közgyűlésen szóhoz jutott.

Alig nyitotta meg u. i. a közgyűlést Halász Gyula elnök, mikor napirend előtt szórt kért Szabó Károly asztalosmester és indítványozta, hogy a közgyűlést napolják el. Előbb formai okokra hivatkozott, hogy egyes igazgatók és felügyelők a mérleget nem írták alá, majd a vita során nyíltan bejelentette, hogy a részvényes iparosok a mai

helyzetet, mikor az ő érdekeltiségük törpe minőségűvé olvadt le a Magyar Bankkal szemben, igazságtalannak tartják, erre vonatkozólag tárgyalásokat kívánnak folytatni és ehhez idő szükséges. Ezért kívánják a közgyűlés elnapolását.

Juricskay Barna tanácsos elismerte, hogy a közgyűlés elhalasztására alakszerű ok nincs, de azért lelkes szavakkal kelt Szabó iudítványának pártjára és kérte a Magyar Bank képviselőjét, járuljon hozzá a többség is a kisebbség javaslatához.

Sztarill Ferenc kijelentette, hogy a kisiparosok kérését teljesen méltányolja, ő maga a részvénytársaságban elfoglalt állását köti ahhoz, hogy az iparosokkal méltányos megállapodás jöjjön létre.

Dr Krüger Aladár, *Schenker* Ferenc és *Kerekes* Elek felszólalásai után a közgyűlést egyhangú határozattal elnapolták.

A közgyűlés után tárgyalások fognak megindulni az iparosok és a Magyar Bank közt. Mint az előzményekből megállapítható, az iparosoknak szigorú jog szerint követelni valójuk nincs a Magyar Banktól. Mődjukban állott volna annakidején részvényeket jegyezni és így érdekeltiségük arányát fenntartani. Viszont az iparosok azt vetik ellene, hogy akkor nem volt anyagi erejük részvényjegyzésre.

A két álláspont közt a megegyezés egyáltalán nem lehetetlen s remélhetőleg a Magyar Bank és az iparosok higgadt tárgyalások révén meg fognak egyezni olyan módozatban, mely megfelel a méltányosságnak és a forrongó kedélyeket meg fogja nyugtatni.

Tilos a termés előrevaló eladása.

Csak a H. T. adhat előleget a feleslegre

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a m. kir. minisztérium 2208—1918. M. E. számú rendeletével az 1918. évi várható termés adás vételének tilalma és érvénytelensége, valamint az 1918. évi mezőgazdasági termésből várt egyes terményekre előleg nyújtás tárgyában a következőket rendeli:

Tilos és semmis az olyan szerződés, amely a magyar szentkorona országában az 1918. évben várható következő mezőgazdasági terményeknek, úgymint búzának, rozsnak, kétszeresnek, árpának, zabnak, kölesnek, tengerinek, hüvelyeseknek (ideértve a babot, takarmány borsót és tatárkát is) és repcének általában történő, vagy az ily termés reményének meghatározott áron való adás vételére vonatkozik.

Az előbb említett rendelkezések kiterjednek a buza, a rozs, a kétszeres, az árpa, a zab, a köles és a tengeri összes örleményeire is.

Az előbb említett rendelkezéseit a jelen rendelet életbelépte előtt létrejött ügyletekre is alkalmazni kell. Az ily ügyletek alapján adott vételrelelőlegek és egyéb szolgáltatások visszakövetelhetők.

Az előzőekben megállapított tilalom nem terjed ki a Hadi Termény részvénytársaság részére a következőkben szabályozott előlegnyújtással kapcsolatban történő előre eladásokra.

A Hadi Termény részvénytársaság bizományosai, valamint a Hadi Termény részvénytársaság által erre felhatalmazott hazai pénzintézetek a termelőknél az 1918. évi termésből várható buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, köles, tengeri és repceterményeire előlegeket adhatnak 1918. évi július 25 ig.

Az előleg mértékének búzánál és fajtengerinél 30 koronát, rozsnál, kétszeresnél, árpánál, zabnál, kölesnél és közönséges tengerinél 25 koronát, végül káposztarepcénél és réparepcénél 50 koronát meg nem haladhat.

Az előlegnek a termelő kezéhez kifizetése és a terményeknek ez alapon eladásra lekötése a hitelezőkkel és az ingatlan árvevővel szemben is hatályos.

Ha a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, ily tiltott ügyletet közvetít vagy megkötésében közreműködik.

2. Az a termelő, aki az a rendelet alapján nyújtott előlegezéssel lekötött termények betakarításáról, beszerzéséről és megőrzéséről a rendes gazdálkodásoknak megfelelően nem gondoskodik, vagy az említett terményeket a jelen rendelet ellenére elidegeníti, — azokon másnak jogot enged, vagy azokkal a jelen rendelet ellenére egyébként reudelkezik.

Az 1. alatt foglalt rendelkezést a jelen rendelet életbelépte előtt elkövetett cselekményekre nem lehet alkalmazni.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságoknak mint rendőri büntető bíróságoknak hatáskörébe tartozik.

Lukács Ödön
polgármester-helyettes.

A képviselőház ülése.

Wekerle tanácskozása a horvát képviselőkkel.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház délelőtt 11 órakor Szász Károly elnöklete alatt formális ülést tartott, amelyen *Popovics* Sándor pénzügyminiszter benyújtotta a négy hónapra szóló indemnitást.

Ezután elhatározták, hogy a képviselőház holnapi ülésén a közjegyzői díjakról szóló javaslatot fogják tárgyalni harmadszori olvasásban s már fél 12 órakor áttérnek az interpellációk meghallgatására.

Végül jelentette az elnök, hogy *Huszár* Károly a turfbotrányokról akart a mai ülésen sürgős interpellációt előterjeszteni, de ő az engedélyt megtagadta.

A képviselőház mai ülésén feltűnő nagy számban jelentek meg a horvát képviselők, akikkel *Wekerle* a folyosón hosszasan tanácskozott. A horvát képviselőkkel tervezett konferencia holnap délután fél 5 órakor lesz a miniszterelnökségen.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház mai ülése után *Wekerle* elnöklésével a kormány tagjai értekezletet tartottak. Az értekezlet hír szerint a horvát képviselőkkel holnap tartandó tanácskozás tárgyával foglalkozott.

* A közszolgálati alkalmazottak ruhasegélye. A hivatalos lap a minisztertanács rendeletét közli, mely ruházatbeszerzési segélyt állapít meg az állami, vármegyei, államvasuti és egyéb közszolgálati alkalmazottaknak. A segély összege két részből áll: a törzösszegekből és a családi állapotól függő többletből. A törzösszeg 1000—800—600—400 korona csoportok szerint. A családi állapotól függő összeg a családi pótlék egy évi összege és külön a feleség után 400—240—200—160 korona a csoportok szerint. A hadbavonult is kap ruhasegélyt. A segélyt egy összegben kell kifizetni.

..HIREK

* **Személyi hírek.** Gróf Ambrózy Lajos koronaőr, v. b. t. t., tegnap délután az alföldi vonattal városunkba érkezett gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök látogatására. — Novotny S. Alfonz, pr. r. kanonok, jászóvári prior barátja, Medvigy Ferenc dr. gyógyszerész látogatására Nagyváradra érkezett.

* **A káptalani kinevezések.** A hivatalos lap legutóbbi száma a következő királyi kéziratot közli:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a nagyvárad latin szertartású székesegyházi káptalanban dr. Bundala Mihály olvasókanonoknak a nagyprépostságra, Spett Gyula éneklőkanonoknak az olvasókanonokságra, dr. Karácsonyi János címzetes püspök, örkanonoknak az éneklőkanonokságra, dr. Lányi József főszentelt püspök, székesegyházi főesperesnek az örkanonokságra, Gróh Ferenc békési főesperesnek a székesegyházi főesperességre, Kol Lányi Ferenc középszolnoki főesperesnek a békési főesperességre és Bjelik Imre főszentelt püspök, tábori apostoli helynök legidősb mesterkanonoknak a középszolnoki főesperességre való fokozatos előléptetését jóvá hagyom s az ekként megüresedő mesterkanonokságot, valamint a Szent László királyról nevezett nagyvárad kispépostságot és az ezzel egybekötött debreceni római katolikus plébánia javadalmát dr. Lindenberger János címzetes apát, gyulai esperesplébánosnak adományozom; Brósztel Lajos margittai esperes plébánost pedig ugyanezen székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává kinevezem.

Kelt Hadszintér, 1918. évi május hó 17-én.

KÁROLY s. k.

Gróf Zichy Aladár s. k.

* **A földmivelésügyi minisztérium kirendeltségének új főnöke.** Pókay Dezső jószágigazgató, a földmivelésügyi minisztérium nagyvárad kirendeltségének új főnöke Nagyváradra érkezett és már tegnap át is vette hivatalát. A kirendeltség új főnöke nagy újításokat és mezőgazdasági akciókat vett tervbe, melyek megbeszélésére egy heti tartózkodásra a mai nap folyamán felutazik Budapestre a földmivelésügyi miniszterhez, információkat szerez azok létrehozására.

* **Windischgraetz herceg — őrnagy.** A király Windischgraetz Lajos herceg közlélelmzési minisztert a hadsereg élelmzés körűl kifejtett érdemeiért soron kívül őrnaggyá léptette elő. Windischgraetz Lajos a háboru folyamán a 16-os huszárezred kapitánya volt, onnan áthelyeztette magát az 1-ső honvéd gyalogezredhez.

* **A Nőegylet választmányi ülése.** A biharmegyei és nagyvárad nőegylet június hó 13. napján délután 6 órakor az Erzsébet leányárvaházban választmányi ülést tart.

* **A 48-as függetlenségi párt közgyűlése.** A törvényhatóságnak a 48-as függetlenségi párthoz tartozó tagjait tisztelettel felkérem, hogy a holnapi közgyűlés tárgyszorozatának megbeszélése véget ma este 6 órakor az Iparoskör helyiségében teljes számmal megjelenjen sziveskedjenek. Dr. Stokker József, elnök.

* **A magyar sajtónak örömnépe van ma:** ma alakul meg Budapesten a Központi Sajtóvállalat Részvénytársaság, mely egy pártokon felül álló keresztény magyar lap kiadását tűzte ki céljául. Az alakuló közgyűlésre a nagyvárad részvényesek képviselésében többen Budapestre utaztak.

* **A Népszövetségi Hangya Fogyasztási Szövetkezet megalakulása.** Olyan nagy arányokban előrehaladt már a Népszövetségi Hangya Szövetkezet tagjainak gyűlése, hogy az új szövetkezet rövid időn belül megalakul. A vezetőség kéri az összes gyűjtőiek birtokosait, sziveskedjenek izeiket csütörtökön, e hó 13-án d. u. 3—5 óra közt a Népszövetségi Hitelszövetkezetben bemutatni s az eddigi eredménnyel elszámolni. Szombaton, 15-én este 8 órakor a Kath. Kör választmányi helyiségében az előkészítő bizottság ismét gyűlést tart, melyen megállapítják az alapszabályokat, kitűzik az alakuló közgyűlés idejét és megbeszélnek a további teendőket. Az értekezletre hivatalosak a népszövetségi összes csoportvezetők, a hivatalok kiküldöttei, a gyűjtőiek birtokosai s általában mindazok, kik a legutóbbi értekezleten jelen voltak. A vezetőség felkéri a gyűjtőket, sziveskedjenek kivált most, az utolsó napokban minél több üzletrészt gyűjteni, felkérni a közönséget is minél tömege sebb jelentkezésre, mert nagy sikert csak nagy alaptőkével, tehát impozáns nagyszámu üzletrészt alapján lehet elérni.

* **Egyházmegyei hírek.** Beóthy György segédlelkész Váradveicencéről Békéscsabára, Betuker Ferenc ujmisést Endrődre, Betuker Tivadar theresianumi II. prefektust segédlelkésznek Szarvasra, Herbály Istvánt Békéscsabáról Endrődre, Kajaba László ujmisést Szilágysomlyóra, Kovács Sándort Endrődről Nagyváradujvárosra, Kreznerich Györgyöt Gyuláról Debrecenbe, Lakatos Sándor ujmisést Ujkigyóásra, Mordavszky Józsefet Nagyváradujvárosról Magyarparakra, Steib Jánost Ujkigyósról Gyulára, Szabó Imre ujmisést Váradveicencére segédlelkészül rendelte és Borbás Pált Szilágysomlyóról Debrecenbe theresianumi II. prefektussá nevezte ki gróf Széchényi Miklós megyéspüspök.

* **Az egri képviselőválasztás.** Budapestről jelentik: A ma reggel kezdődött képviselőválasztás este 6 órakor Vass János győzelmével végződött. Gróf Zichy János 670, Vass János 759 szavazatot kapott.

* **A bíró mint törvényhatósági bizottsági tag.** Debrecenből jelentik: dr. Tóth Aurél ítélőtáblai bírót megválasztották a város törvényhatósági bizottságába, majd tagja lett a város jogi, pénzügyi és színházi bizottságának. Egy névtelen feljelentésre az igazságügyminiszter leiratot intézett a városhoz és abban kifejti, — hogy a bíró lehet ugyan a törvényhatóság tagja, de állásával összelérhetetlen, hogy albizottságokban működjen. — Ugyanilyen indokollással mondatta le a miniszter Kocsán János dr. nagyvárad táblabíró az ármegállapító bizottság elnöki tisztéről.

* **A városi tisztviselők szövetkezete** folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor tartja közgyűlést az 1917. évről a bizottsági termében. A közgyűlés tárgyai: 1. Igazgatói jelentés, 2. Zárszámadás 1917. évről és a felmentvények megadása. 3. Pénztári jelentés. 4. Alapszabályok tárgyalása és módosítása. 5. Esetleges indítványok. Jegyzet. Indítványok a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal előbb bejelentendők a szövetkezet vezetőjénél, vá-

rosháza földszint 2. sz. a., a mérleg a veszteség és nyereség számla is megtekinthető.

* **A Patzkó zeneiskola** gyermeknap hangversenyének 587 korona jövedelme, 364 korona kiadása volt. A tiszta jövedelmet 223 koronát átadták a gyermeknap rendező bizottságának. Felülfizettek: dr. Kovács Lajos, Szilágyi Dózsa, Grabits Kálmán, dr. Pallay Lajosné, Mandel Izsó, Lésteier József 10—10, Kende János, dr. Szopek Lóránd, Szombach Geohárd, Barbarik József 5—5, Osvald Arisztid 6, Dutka Ákosné, Olti Mózsné, X. Y. 4—4, dr. Személyi Kálmánné 2, L. 1 koronát, melyet külön hálás köszönettel nyugtáz a Patzkó zeneiskola és növendékei.

* **Tanítók figyelmébe.** Felkérjük városunk összes állami, községi és felekezeti elemi iskolai tanítóit, tanítónőit, hogy ma, szerdán délután 6 órakor a városháza bizottsági termében tanítói közügyek s a tanítói közmunkák tárgyában tartandó értekezleten teljes számban megjelenni sziveskedjenek. — *Közs. tan. int. bizottsága.*

* **Az Olasz Takarékos Hitelszövetkezet közgyűlése.** Az Olasz Takarékos Hitelszövetkezet Nagyváradon f. hó 20-án, csütörtökön délelőtt fél tizenkét órakor a Magyar Bank helyiségében rendez évi közgyűlést tart, melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívjuk. Tárgy: A szövetkezet felszámolására vonatkozó határozathozatal. Az igazgatóság.

* **Pern Andea premier az Apollóban.** A kis német hercegség fővárosának izgalmas szenzációja van. Az udvari színházban a híres ünnepeit külföldi táncosnő lép fel s az előadást megtekinti az uralkodó herceg is, akit meghódít a káprázatos szépségű fiatal művésznő. A gálans herceg felkeresi öltözőjében a táncosnőt. Az ismeretségből barátság, majd izzó szerelem fejlődik és a fejedelmi szerető holdog heteket tölt a táncosnővel. — De eljön a vendégszerelés utolsó napja és a leány azzal bucsuzik a hercegtől, hogy ők ketten nem a maguk urai: egyikük a népé a másik a művészet szolgálja. — Ez a megkapó bevezetése annak a bájos és finom régényes színjátéknak, amelyet ma nagyszerű műsor központjában hoz színre az Apolló színház. Külön fejezetbe tartozik, hogy a táncosnő elragadó szerepét nem kisebb művésznő, mint Fern Andra ját sza, akinek ez a szerep egyik legkristályosabb alakítása.

* **Pályázati hirdetés.** A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara kereskedelmi osztálya ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyméltósága m. kir. keresk. minisztérium által 52661—VI. A 1909. sz. a. jóváhagyott alapító levél 6. pontja értelmében a „Nagyvárad Kereskedelmi Körödaegylet” alapítványának esedékes 1918. évi kamatokból 450 korona tandíjmentesítés céljából felhasználás alá kerül. Az évi kamatok ezen II. felét kitevő 450 korona első sorban kereskedelmi alkalmazottak Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskolába járó gyermekek tandíjmentességére fordítatik. Felhívjuk ennél fogva mind azokat, akik a fenti támogatásra igényt tartanak, hogy az iránt beadandó folyamodványukat kellően felszerelve legkésőbb 1918. évi augusztus hó 15. napjáig az alulírott kamarához nyújtsák be. A tandíjmentességi segély iránt beadandó kérvényekhez az előző év eredményét feltüntető iskolai bizonyítvány, illetve annak hiteles másolata, valamint ama körülményt igazoló okmányok is becsatolandók, hogy folyamodók kereskedelmi alkalmazottak gyermekei. Nagyvárad, 1318 május hó 28. A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara. Schwartz Izidor sk. osztályelnök. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém.** Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosóra 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* A Nagyváradi Hatósági Munkaközvetítőben (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918 június 11. **Foglalkozást kap:**

Asztalos segéd 5, gépkezelő (motork.) 3, bádogossegéd 4, bányamunkás 1, cipész 1, fodrász 4, gyárimunkás, napszámos 33, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 7, kádár 3, kovács 12, kocsis 3, könyvelő 1, lakatos 8, nyomdászlaný 1, molnár 1, szabó (férfi és női) 11, szeszfőző 1, szolgazemélyzet (hetes kocsis, kihordó 19, iparostanuló (fiu és lány) 41, keresk. tanuló 6, gépirónó 4, könyvkötőleány 3, kazánfűtő 1, benzínmotorkezelő 1, kárpitos 2, kavicsbányamunkás 2, pincár 1, pincérleány 1, hentes a városi üzemenél 1, mezőgazdasági munkás 40, munkásnő 26, gazdasági kulcsár 1, mozdonyvezető 1, pék 2.

Foglalkozást keres: bádogos 1, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 4, gépirónó 10, géplakatos 3, hentes 1, házvezetőnő 2, kárpitos 3, kereskedelmi irodai alkalmazott 30, kovács 6, kocsis 1, pénzbeszedő 1, munkavezető (alépitményhez, ács) 2, szabó 4, szolgazemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 8, iparostanuló (fiu és lány) 10, ács 1, pincér 1, pék 1, molnár 1, szeszfőző 1, mozdonyvezető 1, pénztárnoknő 2, kulcsár 1, keresk. tanuló 2.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtt történik.

* Pénztárosnő kellő irodai gyakorlattal azonnali belépésre kerestetik. Rigler József Ede papírneműgyár r. t. Nagyvárad.

* Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

* Poloskairtó Noksín biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

* Pemete- és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* Tyukszemirtő három nap alatt elmulasztja tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B.

* Selyem a divat! Gyönyörű kosztüm és ruhaselymek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülök és piperecikkek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

* BÁDOGOS és villanyszerelőket felvesz **Pala Antal** a Városi-kávéházzal szemben.

* Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

* Ruhafesték valódi két oroszlan H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendeményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7-B.

Színház.

Heti műsor:

Szerda: A bor. (E, Kovács Mariska fellépte.)

Csütörtök: Monna Vanna.

Péntek: Monna vanna.

Szombat délután: Boszorkányvár.

Szombat este: A kőristalány.

E. Kovács Mariska felléptével szerdán este Gárdonyi Géza pompás és értékes népsziműve, „A bor” kerül színre, amelynek reprize a közelmúltban oly meglepő sikert aratott.

Nirschy Emilia Nagyváradon. Június hó 18-án, kedden a Szigligeti-színházban a magy. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala Ó cs. és kir. Fensége, főhercegasszony Augusztá fővédnöksége alatt a Szurmay honvédalap javára hadegészségügyi előadás keretében eredeti harctéri mozgófényképekkel egybekötve művészestélyt rendez. Közreműködnek Müller Vilmos kir. tanácsos, ezredorvos, Szántó Gáspár fhgy. operaénekes, Fenyves Gábor hdgy zongoraművész és Nirschy Emilia, a magy. kir. Operaház prima betterinája összes tanítványaival fellép.

Monna Vanna. Korának egyik szenzációs hatású, hosszú ideig feledhetlen drámája volt Maeterlinék Monna Vannája. A drámai színészek színe java versengett a Monna Vanna két férfi főszerepéért, amelyet a Szigligeti színház két jelenlegi tagja: Tóth Elek és Bihari Akos a budapesti Nemzeti színházban játszottak. A Monna Vannát e hét két napján: csütörtökön és pénteken este hozza színre a társulat drámai együttese és ez alkalmomai Princivellét Tóth Elek Guidót Bihari Akos, Monna Vannát Hevessy Mariska fogja játszani.

Nyílttér.

Med. Univ.

Dr. ADONYI JENŐ

fogorvos fogorvosi rendelője
(Zöldfa) Hlatky Endre-utca 2. sz.
alatt (Deutsch K. I. ház).

RENDEL: d. e. 9-12-ig.
d. u. 2-6-ig.

Központi Ujság és Jegyiroda Rákóczi-ut 1.

Nagyvárad és Biharmegye közönsége szíves figyeelmébe ajánljuk ujság és könyvterjesztő irodánkat.

Az Ujság, Budapesti Hirlap, Déli Hirlap, 8 Órai Ujság, Pester Lloyd, Pesti Napló, budapesti polgári napilapok egyedárusítása.

Ezenkívül egyes példányonként és előfizetés útján beszeresíteti a közönség új irodánkban úgy az összes magyar képes hetilapokat, divat és sportlapokat, mint az összes bécsi, berlini és a külföldi ujságokat, valamint

Tiszántúl

a Nagyváradi Napló
Szabadság

Nagyvárad Friss Ujság és

cimű lapokat.

Hirdetések a lapok által megállapított egységárak szerint felvétetnek.

A magyar és a német irodalom könyvujdonságai megjelenésük után azonnal kaphatók.

Ünnepélyek, hangversenyek, irodalmi és művészeti estélyek jegyeinek árusítását figyelmesen és pontosan eszközöli, a közönség bizalmát kérő új

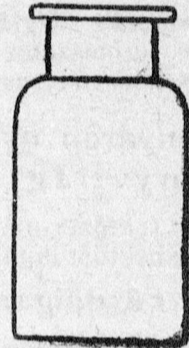
Központi Ujság és Jegyiroda
(Rákóczi-ut 1.)

APOLLÓ mozgó- színház	MA
	A lemondás. Regényes történet 5 felv. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 óraker kezdődnek

VIGADÓ mozgó- színház	MA
	Századok legendája regényes történet 4 felv. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 óraker kezdődnek

URÁNIA mozgó- színház	MA
	Szünet. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 óraker kezdődnek

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12-
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15-
Majolika tálcá fogóval	8-
Majolika cukortartó díszes	8-
Majolika gyümölcskészlet	8-
Vizes készlet esiszólt üvegből	12-
Boros	12-
Likör	12-
Befűtés készlet kristály fehér	12-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12-
Majolika fali sőtartó színes	8-
Majolika vizeskancsó színes	10-
Kenyékosár színes üveggel	10-
Chinaezüst cukortartó	10-
Chinaezüst gyümölcsállvány	10-
Majolika virágváza színes	5-
Majolika virágazék	5-
Majolika diszfigura	5-
Porcellán főzőlábas	5-
Porcellán főzőfazék	5-
Teáskészlet színes aranyozással	50-
Kávészék színes aranyozással	50-
Feketéskészlet színes aranyozással	50-
Ebédőlkészlet felszerelve sz. aranyozással	150-
Hideglélvágott készlet sz. aranyozással	40-
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50-
Faltükör színes aranyozott kerettel	30-
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25-
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30-
Teáspohár chinaezüst foglalatban	8-
Teáscsésze színes finom aranyozással	4-
Kávészék	4-
Köpcésze	5-
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Felelős szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY

kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévvíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:

dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sai Ferenc-utca 15. sz.

Telefon-szám: 4-16.

Új férfiszabó műhely!

Szives tudomására hozom a tisztelt uri közönségnek, hogy

URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET MEGNYITOTTAM.

Elvállalom új ruhák készítését a legújabb divat szerint, ugyszintén ruhák fordítását és vasalását mérsékelt áron. Meghívásra házhöz megyek. Kérem a n. é. közönség szives támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindentéle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság -

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogköcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Betűszedő tanulóknak fiú és **berakó** tanulóknak leány

fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda részv.-társaságnál.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévvíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással kőszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Iskola év végével

Tankönyveit

legmagasabb árban megveszi

BENKŐ

antiquarium és könyvkereskedés.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészít

felelősséggel a Donát-féle

ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Deöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramfon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron. ::

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T. beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passzage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Zongorák és pianinók

hangolását, javítását és átalakítását szakemberien és jutányos áron eszközölk. — Meghívásra a színhelyre is elmegyek.

CSIKI JÁNOS,

a budapesti Sternberg cég volt hangolója, Nagyvárad, Lukács György-utca 1. szám.